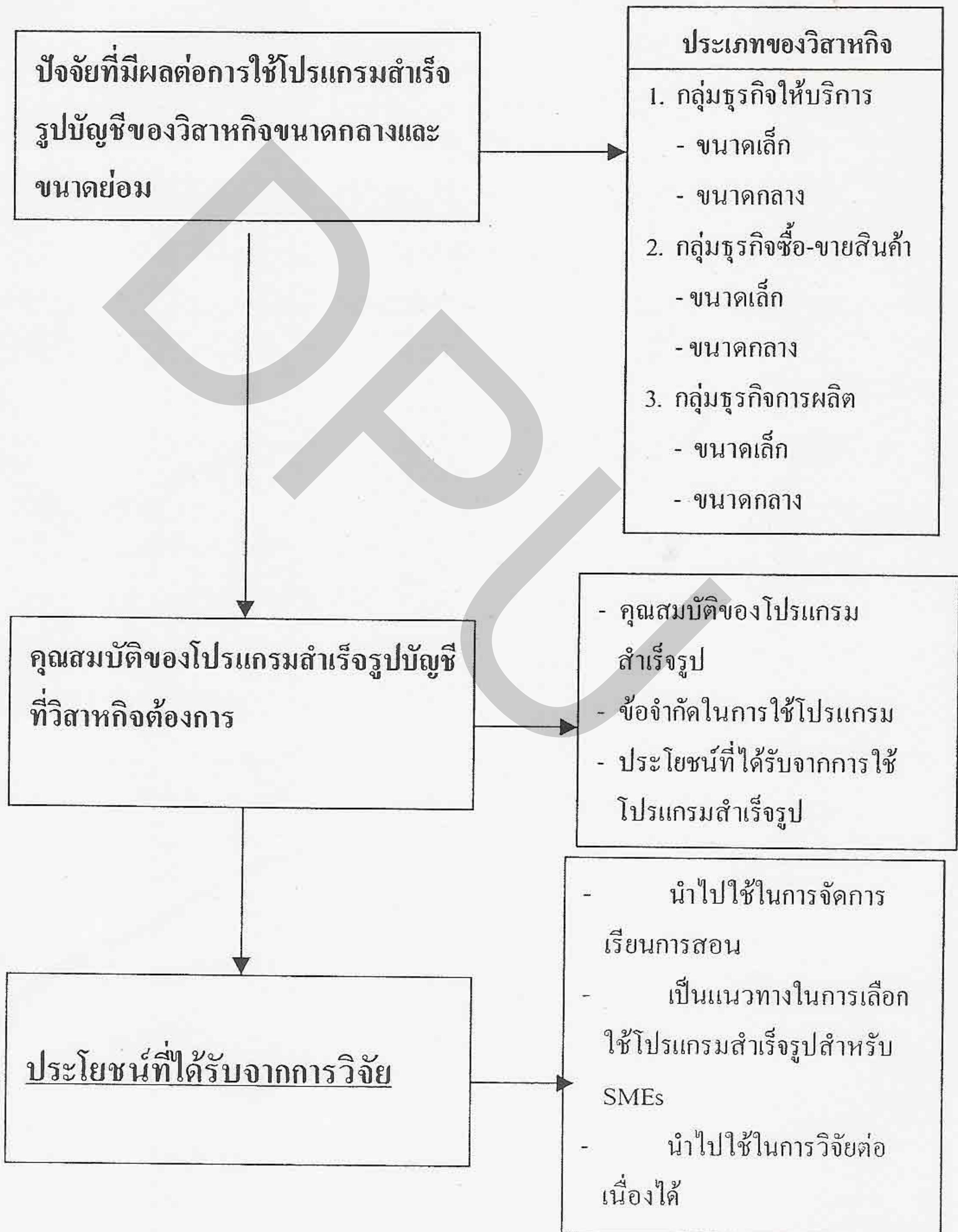


บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากงานเขียนของผู้เขียนต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ซอฟต์แวร์
ในงานบัญชีอยู่หลายด้าน ซึ่งในแต่ละด้านได้ถูกจัดแบ่งตามกรอบแนวความคิดต่อไปนี้



ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กระทรวงพาณิชย์ ให้คำจำกัดความคำว่า ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) Small and Medium Enterprises คือ นิติบุคคลอันประกอบด้วยห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และบริษัทที่จดทะเบียน ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ที่มีมูลค่าขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดินสำหรับการประกอบกิจกรรมด้านการผลิตหรือการให้บริการไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจ (Enterprises) ครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กิจการการผลิต (Production Sector) ครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรม (Agricultural Processing) ภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing) และเหมืองแร่ (Mining)
2. กิจการการค้า (Trading Sector) ครอบคลุมการค้าส่ง (Wholesale) และการค้าปลีก (Retail)
3. กิจการบริการ (Service Sector)

ส่วนลักษณะขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กำหนดจากมูลค่าขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรสำหรับกิจการแต่ละประเภทดังนี้

	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม
1. กิจการการผลิต	ไม่เกิน 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
2. กิจการบริการ	ไม่เกิน 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
3. กิจการการค้า		
- ค้าส่ง	ไม่เกิน 100 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- ค้าปลีก	ไม่เกิน 60 ล้านบาท	ไม่เกิน 30 ล้านบาท

ส่วนลักษณะขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กำหนดจากจำนวนการจ้างงานสำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้

	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม
1. กิจการการผลิต	ไม่เกิน 200 คน	ไม่เกิน 50 คน
2. กิจการบริการ	ไม่เกิน 200 คน	ไม่เกิน 50 คน
3. กิจการการค้า		
- ค้าส่ง	ไม่เกิน 50 คน	ไม่เกิน 25 คน
- ค้าปลีก	ไม่เกิน 30 คน	ไม่เกิน 15 คน

ปัจจัยควรพิจารณาในการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ดร.สุภาพร เจริญเยี่ยม, 2539)

1. สามารถอ่านออกได้ด้วยตาเปล่า
2. มีระบบสำรองข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ
3. วัดความสามารถของโปรแกรม เช่น ความสามารถในการรองรับการทำงานบนระบบเครือข่ายจำนวนเนื้อที่ในการเก็บข้อมูล ข้อจำกัดของ ชุดข้อมูล Field, ระเบียบ Record และ รายงาน Report
4. ต้นทุนในการจัดหา เช่น ต้นทุนเกี่ยวกับโปรแกรม ต้นทุนในการบำรุงรักษาโปรแกรมสำเร็จรูป ต้นทุนการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เหมาะสม และต้นทุนในการฝึกอบรมผู้ใช้หรือขอรับการปรึกษาเกี่ยวกับการใช้งาน
5. การให้บริการของผู้ผลิต หรือจำหน่ายโปรแกรม เช่น ความครบถ้วนและเข้าใจง่ายของคู่มือการใช้งานความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการหลังการขาย ความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา
6. ความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ผลิต หรือผู้จัดจำหน่าย เช่น ความมั่นคง ชื่อเสียง และการมีเลขประจำตัวซอฟต์แวร์

นอกจากนี้ ยังมีคุณสมบัติอื่น ๆ ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลายในปัจจุบัน แต่มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมในอนาคต เช่น ความสามารถรองรับสกุลเงินต่างประเทศ ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร (EIS) และระบบการวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นตามกิจกรรม (ABC)

หนังสือตำราที่เกี่ยวข้องกับ คุณสมบัติของโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ได้นำมากล่าวในหนังสือระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดย รศ. วัชรินทร์ เศรษฐสุกโก ซึ่งประกอบดังนี้

โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานเฉพาะด้าน เช่น ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปที่ในงานด้านต่าง ๆ เช่น งานด้านบัญชี กล่าวคือ ชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่ถูกเขียนขึ้นเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลในงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีโดยเฉพาะ เช่น การบันทึกรายการค้า การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงิน เป็นต้น

โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นตามความต้องการขององค์กร หมายถึง ชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่ถูกพัฒนาขึ้นเองในองค์กร ชุดคำสั่งงานนี้จะมีลักษณะเฉพาะไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานในองค์กรอื่นได้

ความครบถ้วนของบัญชีแยกประเภทและบัญชีรายวัน

ควรมีบัญชีแยกประเภทและบัญชีรายวันที่ครบถ้วน เหมาะสมกับขนาดของธุรกิจ และประเภทขององค์การที่คาดว่าจะขยายตัวต่อไปในอนาคต ซึ่งสามารถรองรับการเพิ่มบัญชีต่าง ๆ ได้ในกรณีที่ธุรกิจต้องการ

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลในระบบงานย่อยของระบบบัญชี

ระบบงานย่อยในแต่ละระบบสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้าถึงกันได้ เพื่อช่วยให้กิจการสามารถบริหารงานได้รวมเร็วมากยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพ

การควบคุมภายใน

ซอฟต์แวร์ทางการบัญชีที่ดีควรมีระบบการควบคุมภายในกระบวนการประมวลผลข้อมูลซึ่งประกอบด้วย การควบคุมในด้านการนำเข้าข้อมูล การควบคุมการประมวลผล และการควบคุมผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผล

ความสามารถในการจัดทำรายงาน

การจัดทำรายงานของโปรแกรมสำเร็จรูป แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอผู้ใช้ภายใน ซึ่งเป็นรายงานที่ช่วยในการตัดสินใจและวางแผนของผู้บริหาร ส่วนที่สองเป็นการจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอผู้ใช้นอก ซึ่งเป็นรายงานที่ถูกจัดทำขึ้นตามกฎหมายบังคับ

ความง่ายและความคล่องตัวในการใช้งาน

โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีควรออกแบบให้สามารถใช้งานบนระบบปฏิบัติการที่มีการใช้กันอยู่ทั่วไป

คุณสมบัติของโปรแกรม ตามผลงานวิจัยที่ผ่านมาได้ถูกนำมากล่าวต่อไปนี้

ระบบรักษาความปลอดภัย

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในส่วนของระบบรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ มีระบบการใช้ Password ที่แตกต่างกันได้หลายระดับ มีวันและเวลาการพิมพ์รายงานปรากฏอยู่บนรายงาน และมีรายการเข้าแก้ไขข้อมูลและผู้แก้ไข

ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของธุรกิจ SMEs ในแต่ละขนาดของธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของโปรแกรม และเป็นปัจจัยที่กลุ่มธุรกิจผู้ผลิตให้ความสำคัญ เนื่องจากในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป ขององค์กรขนาดกลาง และขนาดย่อม ให้ความสนใจความปลอดภัยในการรักษาข้อมูลและยังพบว่าความปลอดภัยของข้อมูลมีความสำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีขั้นตอนนี้อาจเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มีอำนาจทำการทุจริตได้ นอกจากนี้จากผลการวิจัยในต่างประเทศ พบว่านักบัญชีจะให้ความสนใจในเรื่องของ Data security เป็นอย่างมาก (Curtis and Veechi, 1997) พิชาย ฤทธิเศรษฐ์, พัทรินทร์ วรรณนาสิน และ ศิริพร พรวิริยกุล 2542)

ขีดความสามารถ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในส่วนของขีดความสามารถ ประกอบด้วย จำนวนเนื้อที่ในการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกับปริมาณรายการค้าของกิจ และไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของ Field และจำนวนของ Record หรือรายงาน (พิชาย ฤทธิเศรษฐ์ และคณะ 2542)

ยังมีจำนวนของนักบัญชีไทยที่มีปัญหาในเรื่องการใช้โปรแกรมสำหรับงานบัญชีในส่วนนี้เช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องโปรแกรมสำเร็จรูปที่ยังมีข้อจำกัดในการกำหนดปริมาณของรายการที่โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีรองรับได้ (ศรัณย์ ชูเกียรติ และประจิต หาวัตร 2544) และความเร็วในการประมวลผลก็เป็นปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาเช่นกันเพื่อไม่ให้เสียเวลาในการทำงานโดยไม่จำเป็น (วรรณิ เตโชโยธิน 2541)

คุณสมบัติเสริม

ในการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี คุณสมบัติเสริมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ถูกนำมาพิจารณาด้วย ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถรองรับข้อมูลที่มีสกุลเงินที่หลากหลาย และมีระบบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร (พิชาย ฤทธิเศรษฐ์ และคณะ 2542)

เพื่อการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีให้ถูกต้องและทันเวลาเพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร (Hunton and Countney, 1992)

ความสอดคล้องกับข้อกำหนดทางภาษีอากร

ความสอดคล้องของโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี กับข้อกำหนดทางภาษีอากรถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศไทยมีข้อกำหนดทางกฎหมายภาษีอากรที่มีความซับซ้อน และในบางประเด็นก็ไม่สอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ทำให้ผู้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ต้องการให้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีช่วยลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น (พิชาย ฤทธิเศรษฐ์ และคณะ 2542) ดังนั้น

คุณสมบัติของโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ควรถูกต้องตามประกาศกรมสรรพากรและตรงตามข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งอาจมีการออกกฎเกณฑ์ของทางราชการในการควบคุมกระบวนการจัดทำบัญชี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี เช่น ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 89 ที่กำหนดคุณสมบัติโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี 4 หมวด (ก, ข, ค, และ ง) ให้เป็นที่ยอมรับของกรมสรรพากร

ความสะดวกในการใช้งาน

ความสะดวกในการใช้งานของโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ถูกกล่าวถึงในงานวิจัยอยู่หลากหลาย โดยมีการกล่าวถึงตลอดกระบวนการประมวลผลข้อมูล ตั้งแต่กระบวนการนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี และความง่ายต่อการใช้งานของโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ควรมีความคล่องตัวไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพราะจะก่อให้เกิดภาระกับผู้ทำงาน (ศิริพร ศศิธรวรรณกุล และคณะ 2544) (ศรัณย์ และประจิด 2544) (วรรณิ์ เตโชโยธิน 2541) และ Curtis and Veechi (1997)

จากงานวิจัยของณรงค์ อนุสิทธิ และคณะ 2540 พบว่าความสะดวกในการใช้งานเป็นปัจจัยที่กลุ่มธุรกิจผู้ผลิตให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี

ความสามารถในการเชื่อมโยงได้กับระบบต่าง ๆ

จากผลงานวิจัยของวรรณิ์ (2541) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี คือความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลกับโปรแกรมการทำงานอื่น ๆ เช่น โปรแกรมการค้าปลีก โปรแกรมการบริหารงานบุคคล โปรแกรมการบริหารสินทรัพย์ เป็นต้น เพื่อช่วยให้เกิดความรวดเร็วและลดข้อผิดพลาดในการนำเข้าข้อมูล ตลอดจนการประมวลผลข้อมูล

รายงานตามท้องที่ที่ต้องการ

จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อ โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี คือความสามารถของโปรแกรมสำเร็จรูปในการกำหนดการออกรายงาน และกำหนดรูปแบบของรายงาน ตลอดจนความยืดหยุ่นของรายงานที่ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (วรรณิ์ เตโชโยธิน 2541) (Hunton and Countney, 1992) (Curtis and Veechi, 1997)

แต่ปัญหาที่นักบัญชีไทยประสบในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีที่ผ่านมา นั้น คือ การรายงานข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์และรายงานข้อมูลบางรายการไม่ตรงกับความต้องการ ทำให้ข้อมูลที่ได้ต้องนำมาทำการปรับปรุงใหม่อีกครั้ง (ศรัณย์ ชูเกียรติ และประจิด หาวัตร 2544)